

**Univerzita Hradec Králové – Pedagogická fakulta
Katedra kulturních a náboženských studií**

Hodnocení bakalářské práce

Posudek oponenta práce

Jméno autora: Markéta Slatinová

Název práce: Lidská destruktivita a svoboda podle S. Freuda, E. Fromma a R. Girarda

Oponent práce: Mgr. Luděk Jirka, Ph.D.

Téma a cíl práce: Bakalářská práce se zabývá pojetím svobody a destruktivity u Sigmunda Freuda, Ericha Fromma a Reného Girarda. Jedná se o komparativní práci a autorka dochází k závěru, že v každé teorii u uvedených autorů je pravá transcendence v podobě svobody a falešná transcendence v podobě destruktivity.

Zaměření práce: svoboda, destruktivita, Girard, Fromm, Freud

Jazyková a stylistická úroveň práce: Po jazykové i stylistické stránce je práce zpracována na výborné úrovni. Gramatické chyby a stylistické chyby se prakticky nevyskytují.

Rozsah práce: Velký rozsah, 107 stran včetně bibliografie.

Použitá literatura: Bakalářská práce pracuje s fundovanými zdroji, celkově je text založen na 46 tištěných a 3 internetových zdrojích. Jeden internetový zdroj je problematický (youtube.com), ale tematicky vhodný pro bakalářskou práci (video ohledně Girardovy mimetické teorie) a jeden zdroj v kolonce internetové zdroje mohla autorka uvést jako tištěný zdroj (jedná se o dizertační práci).

Formální stránka práce: Po formální stránce je práce včetně poznámkového aparátu zpracována požadovaným způsobem.

Celkové hodnocení a kritické poznámky:

Bakalářská práce si vytkla za cíl komparovat přístupy Sigmunda Freuda, Ericha Fromma a Reného Girarda a poukázat na pojetí destruktivity a svobody u jednotlivých autorů. Autorčina práce je ryze komparativní a jednotlivé části bakalářské práce jsou nejprve věnovány přístupům jednotlivých autorů a v závěru práce (s. 90 – 105) autorka komparuje pojetí svobody a destruktivity. Celkově autorka dochází k závěru, že pravá transcendence je v podobě svobody a falešná transcendence je v podobě destruktivity.

Autorčina práce pracuje velice fundovaně s jednotlivými zdroji a je patrné, že věnovala značné úsilí jednak na pročtení prací uvedených autorů (nebo publikací o autorech) a jednak na sepsání shrnutí jejich přístupů. Z toho vyplývá i veliký počet zdrojů pro bakalářskou práci. K tomuto všemu by byla možná výtkta, že u všech zmiňovaných autorů by stálo za to popsat jejich dobové společenské, sociální, vědecké i politické prostředí, protože freudovské 19. století a počátek 20. století ve Vídni znamená zcela jiný kontext než u Reného Girarda, který prodělal úspěšnou akademickou kariéru v západním francouzském a anglofonním světě. Také si dovoluji tvrdit, že freudovské analýzy byly psány v období vznikajícího oboru psychologie, kdy cesty k bádání byly ještě otevřené a neprozkoumané a přesvědčení Sigmunda Freuda, že dítě je „nepopsaná tabule“ by nikoho v období Reného Girarda již nenadchlo. Uvedený dobový společenský, sociální, vědecký i politický kontext by se dal v bakalářské zohlednit a přispěl by k ještě hlubšímu porozumění problematice.

S komparací přístupů jednotlivých autorů se nabízí ještě jedna výtkta, že se autorka mohla u jednotlivých autorů možná více zaměřit na plynulost a souvislost při shrnutí jednotlivých přístupů autorů. Takto jsou jednotlivé přístupy rozkouskovány, např. u Fromma autorka uvádí pojetí svobody na s. 44-45, ale k podstatě Frommovské svobody se dostává až v souvislosti s biofilii a nekrofilii (s. 62-73). Práce tak mohla být ještě více systematizovaná a lépe strukturovaná.

Po celou dobu čtení bakalářské práce jsem si pak kladl otázku, jestli destrukce není příliš nepatřičným termínem pro skutečnosti, které chce autorka popsat. Jedná-li se o život bez svazujících normativních pravidel a hodnot, pak si myslím, že aby autorka mohla trvat na pojmu svoboda a termín destruktivita buď vynechat, nelpět na něm, anebo ho nahradit nějakým vhodnějším slovem, který by nezněl tak agresivně (např. pojem Odpoutání? Nenormativnost? Nekonvenčnost? Nebo jiná slova?).

Práce je velice dobře zpracována a komparace přístupů autorů je velice dobře provedena, ovšem vzniká zde problém, že práci chybí nějaká vyšší přidaná hodnota, kterou by autorka začlenila a která byla nebyla pouhou emanací výše uvedených přístupů. Chybí zde tedy jakýsi kritický vhled na uvedené přístupy. Je samozřejmě chvályhodné, že autorka využila přístupu komparace, ale nemusela psát práci jako nekritické porovnávání tří přístupů.

Dále mám jenom drobné připomínky. Podobně jako jiné bakalářské práce, i autorka v této bakalářské práci používá jednověťé odstavce, tedy odstavce s pouhou jednou větou, které rozbíjí text a působí velice nesourodě. Daleko vhodnější by bylo psát odstavce o minimálně třech větách. Autorka se také částečně ve své práci věnovala osobnostem Adolfa Hitlera a Josifa Stalina a zde by se chtělo dodat, že jejich osobnosti i politické zázemí velice zjednodušuje.

Práce jinak splňuje nároky na bakalářskou práci a výše uvedené námitky netvoří výraznější problém pro její obhajobu. Naopak považuji za chvályhodné, že se autorka nelekla velikých jmen a ani rozsahu práce (už při výběru tematického zaměření práce jí muselo být jasné, že rozsah práce bude značný) a svou práci dokončila podle původního záměru.

Otázky oponenta práce:

- Není termín destruktivní příliš silným analytickým a emocionálně zabarveným? Na základě čeho jste si vybrala toto označení?
- Jaké jsou společné znaky těchto autorů z hlediska jejich komparace, respektive podle čeho jste si vybrala zrovna tři uvedené autory?

Datum: 4. 7. 2019

Mgr. Luděk Jirka, Ph.D.